

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської мови

Дипломна робота
магістра

з теми: **«ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ Й ГРАМАТИЧНІ ЗАСОБИ НА
ПОЗНАЧЕННЯ ПОХВАЛИ В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ
ТЕКСТІ»**

Виконав: магістрант 2 курсу,
групи Ang1- M21
спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська) за
освітньо-професійною програмою
Середня освіта (Англійська мова і
зарубіжна література)
Гаврилюк Віталій Валентинович

Керівник: **Фрасинюк Н.І.**,
кандидат філологічних наук, доцент,
ст. викладач кафедри англійської мови

Рецензент: **Барбанюк О.О.**,
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри германських мов і зарубіжної
літератури, завідувач кафедри.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ КОМПЛІМЕНТАРНИХ МОВЛЕННЄВИХ АКТІВ.....	6
1.1. Теорія мовленнєвих актів.....	6
1.2. Класифікація мовленнєвих актів.....	14
1.3. Компліментарні мовленнєві акти.....	17
1.3.1. Мовленнєвий акт похвали.....	32
1.3.2. Мовленнєвий акт компліменту.....	39
1.3.3. Мовленнєвий акт схвалення.....	45
Висновки до першого розділу.....	49
РОЗДІЛ 2. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ Й ГРАМАТИЧНІ ЗАСОБИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ПОХВАЛИ В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ.....	51
2.1. Семантичні ознаки вираження похвали в англomовному художньому тексті.....	51
2.2. Лексико-семантичні засоби на позначення похвали в англomовному художньому тексті.....	67
2.3. Граматичні засоби на позначення похвали в англomовному художньому тексті.....	72
Висновки до другого розділу.....	78
ВИСНОВКИ.....	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	83

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку мовознавства особлива увага вчених спрямована на вирішення проблеми становлення та ведення результативного процесу комунікації як важливого й невід'ємного компонента успішної діяльності особистості (Ф. С. Бацевич , Є. В. Ключев , О. А. Семенюк , О. О. Селіванова , J. Austin , J. Searle , J. Thomas).

Ефективність спілкування полягає у реалізації потреб та інтенцій учасників вербальної/невербальної інтеракції з метою здійснення мовленнєвого впливу на співрозмовника та досягненні зворотної очікуваної вербальної/невербальної реакції від нього. Велика увага приділяється структурним і прагматичним особливостям висловлювання, їх взаємодії. На перший план виходить вивчення оціночних значень, оціночних мовних актів, зокрема мовного акту похвали, який має важливий вплив на соціальне життя суспільства, коригуючи поведінку комунікантів.

Актуальність роботи обумовлена її зорієнтованістю на вивчення взаємозв'язку між компонентами мовленнєвої діяльності людини, на розкриття соціально-регулятивної інформації за допомогою комплементарних мовленнєвих актів.

Метою дослідження є вивчення лексико-семантичних й граматичних засобів на позначення похвали на основі комунікативно-прагматичного підходу.

Реалізація поставленої мети потребує вирішення наступних *завдань*:

- 1) описати поняття «мовленнєвий акт» в сучасній лінгвістиці;
- 2) розглянути комплементарні мовленнєві акти в сучасній лінгвопрагматиці;
- 3) дослідити семантичні ознаки похвали в теорії мовленнєвих актів;
- 4) описати лексичні засоби на позначення похвали в англomовному художньому тексті;
- 5) описати граматичні засоби на позначення похвали в англomовному художньому тексті;

Об'єктом дослідження є мовленнєві акти похвали як мінімальних одиниць англomовного дискурсу, а **предметом** – їх лексико-семантичні й граматичні засоби

Матеріалом дослідження обрано висловлення, що реалізують МА похвали, відібрані методом суцільної вибірки, на матеріалі на матеріалі прикладів із оповідань авторів сучасного англomовного дискурсу.

Методи дослідження. У роботі було застосовано такі методи та прийоми дослідження: дистрибутивний аналіз – для виявлення характеру сполучуваності мовних одиниць, уживаних у мовленнєвих актах похвали; аналіз за безпосередніми складниками – для визначення організації структурно-синтаксичних моделей мовленнєвих актів; компонентний аналіз – для розкриття семної організації окремих лексем, словосполучень та фразеологізмів, що вживаються у складі мовленнєвих актів похвали у досліджуваних мовах.

Теоретична цінність дослідження полягає у поглибленому дослідженні висловлень похвали за допомогою системно-діяльнісного та комунікативно-прагматичного підходів.

Практична значущість роботи визначається можливістю застосування отриманих результатів у розробці курсу з інтерпретації тексту та спецкурсу з комунікативної лінгвістики.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків та списку опрацьованих джерел і літератури.

У **Вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми дисертації, сформульовано мету і завдання, визначено об'єкт і предмет дослідження, окреслено матеріал і використані методи аналізу, сформульовано основні положення, що виносяться на захист, розкрито новизну одержаних результатів, їхнє теоретичне і практичне значення.

У першому розділі «Теоретичні засади вивчення компліментарних мовленнєвих актів» диференційовано поняття «мовленнєвий акт»; розкрито

різні підходи до вивчення теорії мовленнєвих актів та їх класифікації; проаналізовано мовленнєвий акт похвали, компліменту, схвалення.

У другому розділі «Лексико-семантичні й граматичні засоби на позначення похвали в англомовному художньому тексті» визначено і описано лексико-семантичні та граматичні засоби на позначення похвали в англомовному художньому тексті.

У **Загальних висновках** узагальнено теоретичні та практичні результати проведеного дослідження та окреслено перспективи подальшої наукової роботи в цьому напрямі.

Апробація результатів дослідження. Основні тези роботи були представлені автором на звітній науковій конференції студентів та магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

ВИСНОВКИ

Прагматика є найвишлівою складовою міжкультурної комунікації. Це стосується вивчення мовної взаємодії людей і мовленнєвих актів спілкування. Для здійснення ефективної комунікації мовці повинні не тільки добре володіти основами іншомовної комунікації, а й екстралінгвістичними знаннями та нормами поведіння в іншій культурі.

Мовленнєвий акт є основною або мінімальною одиницею мовного спілкування, який дозволяє людям висловлюватися універсальними способами. Усвідомлення того, як використовують мовні акти, дозволяє мовцям мати комунікативну компетенцію.

Компліментарні мовні акти (компліменти і схвалення) сприяють налагодженню позитивної комунікації між представниками різних культур. Багато цінностей, відбитих через компліментарні мовні акти, роблять їх необхідною нормою спілкування в іншомовному середовищі.

Когнітивний феномен оцінювання є невід'ємною властивістю людської взаємодії з оточуючим середовищем. Все, що потрапляє у сферу інтересів індивіда, стає об'єктом оцінки, формуючи оцінне судження. Шлях від оцінного судження (як когнітивного феномену) до оцінного висловлювання (як комунікативного феномену) є непростим. В залежності від соціальних, етнокультурних та психологічних факторів оцінне судження може збігатися з оцінним висловлюванням або відрізнятися від нього зі знаком +/- за інтенсивністю. В залежності від цих факторів оцінне судження може залишитися латентним і не виявлятися у комунікації або, навпаки, комунікативний вияв оцінності може взагалі не базуватися на відповідній когнітивній операції (оцінне судження відсутнє).

Позитивно-оцінні мовленнєві акти розраховані на отримання певного перлокутивного ефекту, який насамперед визначається спрямованістю акта на адресата чи на третю особу. Успішність впливу позитивно-оцінного висловлювання на адресата продукується екстралінгвальними факторами,

такими, як загальні фонові знання, імплікації й пресупозиції; сприятлива для висловлювання позитивної оцінки комунікативна ситуація (тобто доречність висловлювання в даній мовленнєвій ситуації); щирість адресанта оцінки; комунікативна зацікавленість ініціатора взаємодії (тобто небайдужість адресанта до властивостей і вчинків об'єкта оцінки).

Мовленнєві акти схвалення, похвали, компліменту та лестощів вважаємо іллокутивно синкретичними актами, оскільки в них одночасно реалізуються дві або більше іллокуції, серед яких слід розрізняти першорядні та другорядні. Встановлено, що мовленнєві акти схвалення, похвали, компліменту та лестощів відбуваються щонайперше з метою вираження позитивної оцінки. Оскільки ж оцінка є декларацією мовця про його судження щодо людей, об'єктів, подій, станів справ, то іллокутивна мета оцінного висловлювання полягає в тому, аби схилити адресата погодитись із судженням мовця. Іншою спільною метою позитивно-оцінних актів, пов'язаною з їхньою експресивною природою, вважаємо прагнення здійснити позитивний вплив на емоції адресата, створити сприятливу атмосферу спілкування, а у випадку, коли адресат і об'єкт позитивної оцінки збігаються, – спонукати його в подальшому до схожих станів або дій, тобто до тих, які послуговували приводом для позитивної оцінки.

Перлокутивний ефект МА схвалення визначається місцем оцінного висловлювання в структурі мовленнєвого обміну. Якщо схвалення становить собою реагувальний хід, то воно завершує мовленнєвий епізод і не передбачає експлікованого перлокутивного акту. Проте бажаний перлокутивний ефект досягнуто – ритуальний мовленнєвий обмін здійснено відповідно до етикетних правил. У випадках, коли адресант висловлює схвалення в ініційованій репліці, типовою реакцією на нього, тобто перлокутивним ефектом, є згода чи незгода. Незгода із схвальним висловлюванням може зумовлюватися невідповідністю оцінки дійсності або уявленнями адресанта про об'єкт, недоречністю схвального висловлювання в

конкретній мовленнєвій ситуації, а також антипатією реципієнта схвалення до адресанта.

Похвала есплікується мовними лексичними, граматичними та стилістичними засобами.

До лексико-стилістичних засобів інтенсифікації позитивної оцінки в зображеному персонажному дискурсі належать епітет, метафора, гіпербола, метонімія, в окремих випадках використовуються також зменшення (understatement) та оксиморон. Домінувальним лексико-стилістичним засобом у МА похвали цілком очікувано виступає епітет.

Підрахунок частотності вживання оцінної лексики дав змогу виявити низку тенденцій у мовленнєвій реалізації адресантами позитивної оцінки похвали. Загалом реалізація аксіологічної категорії оцінки в зображеному персонажному дискурсі відбувається за допомогою типових лексичних засобів. У всіх досліджених актах похвали використовуються такі оцінні та афективні прикметники: good (better, best), lovely, nice, great, beautiful, wonderful, fantastic, gorgeous, charming, perfect, amazing, sweet, fabulous, marvelous, smart, brilliant, pretty, delicious, handsome, cool, attractive, spectacular, terrific, fascinating, pleasant, excellent, right, stunning, appealing, approachable, active, ageless, admirable, ambitious, amusing, brave, bright, clever, consoling, creative, cultivated, darling, delightful, decent, devoted, gentle, educated, elegant, entertaining, exquisite, faithful, friendly, helpful, hilarious, hot, impressive, informative, ingenious, intelligent, intuitive, knowledgeable, lovable, loyal, measured, organized, patient, polite, priceless, qualified, quick, reliable, satisfactory, sensitive, sociable, supportive, successful, tactful, truthful, virtuous, well-behaved, well-laid, young.

Інтенсифікація похвали в зображеному персонажному дискурсі досягається за рахунок таких модальних слів і конструкцій, в семантичній структурі яких основу становить сема «впевненість» (must, should, ought, sure, to be sure, for sure, surely, assure, to be certain, for certain, certainly, of course, indeed, no doubt).

Модальні слова зсуваються до іменника, прикметника чи дієслова, яке характеризує позитивно оцінюване явище, предмет або особу. Найпоширенішим засобом інтенсифікації похвали в позитивно-оцінних МА є модифікація прикметника, який характеризує об'єкт оцінки, за допомогою таких прислівників-інтенсифікаторів, як *very, quite, pretty, perfectly, totally, absolutely, frightfully, highly, extremely, heartbreakingly*.

Серед оцінних дієслів переважають дієслова *like, love, enjoy, fascinate, admire, appreciate, suit, trust, respect, deserve*.

Серед іменників позитивної оцінки в МА похвали використовується іменники *success, wonder, energy, wit*, що називають оцінювані риси співрозмовника; іменник *respect*, який номінує повагу до об'єкта оцінки, та іменники *genious, hero, heroine, knockout, smasher*, що називають саму людину – об'єкт оцінки, а також, як уже зазначалось, іменник *praise*, використовуваний у перформативній функції – для експлікації похвали.

Оцінка похвали реалізується переважно предикативними одиницями *Prn / N + BE + (intens.) + Adj* та *Prn/N + BE + (intens.) + Adj + N*.

Характерними в тому чи іншому ступені МА похвали є синтаксичні моделі *Prn/N + LOOK + Adj, Prn/N + Vtr + (Adj) + N, Prn/N + like /love /adore /enjoy, What + Adj. + Noun* и *How + Adj*.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агафонова А. Проблема авторизованої оцінки у мовленні: культурологічний аспект. *Вісник Львівського університету. Сер. філол.*, 2004. Вип. 34. Ч. II. С. 311-317.
2. Аксьонова В.І. Формування комунікативної особистості в умовах глобалізації суспільства. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: зб. наук. пр.* Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2012. Вип. 49. С. 63–77.
3. Артеменко Т. М. Прагматичні аспекти мовленнєвої діяльності та навчання діалогічної форми мови. *Филологические науки. Методика преподавания языка и литературы.* – Режим доступу до журн.: www.rusnauka.com/21_NIEK_2007/Philologia/24187.doc.htm.
4. Арутюнова Н. Д. Типы языковых значений. Оценка. Событие. Факт. М., 1988. 286 с.
5. Баландіна Н. Ф. Інтегральні та диференціальні ознаки похвали і компліменту (на матеріалі чеських прагматичних кліше). *Сучасні дослідження з філології: Зб. наук. статей.* Ужгород. 2003. С. 8-20.
6. Баландіна Н. Ф. Функції і значення чеських прагматичних кліше в комунікативному аспекті. К.: АСМУ, 2002. 270 с.
7. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. 236 с.
8. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. К.: Академія, 2009. 376 с.
9. Бацевич Ф. С. Нариси з лінгвістичної прагматики : [монографія] / Флорій Сергійович Бацевич. Львів : ПАІС, 2010. 336 с.
10. Бігунова Н. О. Позитивна оцінка: від когнітивного судження до комунікативного висловлювання : монографія. Одеса : КП ОМД, 2017. 580 с.

11. Бігунова Н. О. Рівнева структура мовленнєвих актів похвали і схвалення. *Вісник Житомирського держ. ун-ту ім. Івана Франка*. 2007. (32). С. 117-119.
12. Бігунова Н.О. Реалізація контакто-встановлючої стратегії шляхом вираження схвалення, похвали і компліменту (на матеріалі сучасного англomовного художнього дискурсу). *Вісник Черкаського університету. Серія «Філологічні науки»*. №5 (338). Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2015. С 108 – 113.
13. Бондаренко Я. О. Прагматичні параметри дискурсу мовної особистості: від конфлікту до гармонії. *Мова і культура. Культурологічний компонент мови*. К. : Вид. дім Дмитра Бураго, 2002. Т. 2. Вип. 4. С. 33-41.
14. Боть Л.П. Принцип ввічливості в директивних мовленнєвих актах (на матеріалі усного мовлення дітей 6-10 років). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Сер.: Філологічна. 2012. Вип. 29. С. 33-35.
15. Ботвина Н. Б. Міжнародні культурні традиції : мова та етика ділового спілкування. К. : Артєк, 2000. 189 с. 54.
16. Бріцин В. М. Модальна грамати́ка дискурсу як один із напрямів семантикосинтаксичних досліджень. *Мовознавство*. 2006. № 2-3. С. 101-111.
17. Белова А. Д. Комунікативні стратегії і тактики : проблеми систематизації . *Мовні і концептуальні картини світу : [зб. наук. праць]*. – К. : Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Ін-т філології, 2004. № 10. С. 11-16.
18. Бушкова В. В. Комунікативні стратегії та мовні моделі в міжкультурному спілкуванні. *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО КДЛУ*. – Серія "Філологія". 2000. Вип. 3. С. 216-218.
19. Гладуш Н. Ф. Прагматичні аспекти висловлювання і дискурсу : навч. посіб. К. : Вид. центр КНЛУ, 2005. 200 с.

20. Дедушно А.В. Лінгвопрагматичні параметри перформативних актів заборони і дозволу . *Лінгвістичні дослідження*. 2016. Вип. 43. С. 23-27.
21. Дискурс іноземної комунікації : кол. моногр. К. Кусько, М. Полюжин, Т. Кияк, О. Огуй та ін. Л. : Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, 2001. 495 с.
22. Вольф Е. М. Функциональная семантика оценки. изд. 3-е, стер. – М. : Наука, 2006. 228 с. (Лингвистическое наследие XX века).
23. Галапчук О. Стратегічна поведінка представників різних вікових груп у мовленнєвих ситуаціях знайомства та обговорення планів. *Науковий вісник Волинського держ. ун-ту імені Лесі Українки. Філологічні науки*. 2000. № 2. С. 191-195.
24. Гладуш Н. Ф. Основи прагматичної таксономії непрямих мовленнєвих актів. *Вісник Сумського державного ун-ту. Серія Філологічні науки*. 2005. № 5 (77). С. 104-109.
25. Гнатюк Л. Прагматичні й функціонально-комунікативні аспекти ввічливості (на матеріалі сучасної української мови) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 "Українська мова"; [Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника]. ІваноФранківськ, 2007. 18 с.
26. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови : синтаксис : [монографія]. Донецьк : ДонНУ, 2001. 662 с.
27. Зимняя И.А. Лингвopsиxология речевоy деятельности. М.: Модэк, 2001. С.432.
28. Ільченко О. М. Хеджинг в аспекті етикетизації. Мовні і концептуальні картини світу : [зб. наук. праць]. К. : КНУ ім. Т. Шевченка. Фак-т іноземної філології, 2000. С. 147-155.
29. Ішмуратов А. Т. Конфлікт і згода. Основи когнітивної теорії конфліктів. К. : Наук. думка, 1996. 190 с. (Трансформація гуманітарної освіти в Україні).

30. Карасик В. И. О типах дискурса. Языковая личность: институциональный и персональный дискурс: Сб. науч. тр. Волгоград: Перемена, 2000. С. 5-20.
31. Карасик В. И. Язык социального статуса / В. И. Карасик. –М. : Интекс, 1992. –322 с.
32. Клочко Л. І. Висловлювання похвали в комунікативно-діяльній парадигмі спілкування (на матеріалі англійської мови). Автореф. дис... канд.. філол.. наук. Харків, 2004.
33. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту : навчальний посібник. Вінниця : НОВА КНИГА, 2004. 272 с.
34. Кислицина Н. М. Прикметники зі значенням узагальненої позитивної оцінки як фрагмент мовної картини світу (на матеріалі російської, української та англійської мов) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.17 "Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство". К., 2002. 20 с. (Київ. нац. лінгв. ун-т).
35. Клочко Л. И. Высказывания похвалы в коммуникативно-деятельностной парадигме общения (на материале английского языка) : дис... канд. филол. наук : 10.02.04; [Сумской гос. пед. ун-т им. А. С. Макаренко]. Сумы, 2003. 193 с.
36. Клочко Л. И. Похвала в ряду родственных речевых актов в английском языке. *Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна.. Х. : Константа, 2001. С. 47-56.*
37. Козяревич Л. В. Вербальні й невербальні засоби емпатизації діалогічного дискурсу (на матеріалі англійської прози ХХ ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 "Германські мови"; [Київський нац. лінгв. ун-т]. К., 2006. 19 с.
38. Кокойло Л. А. Комплиментарные высказывания в современном английском языке : (структура, семантика, употребление) : дис... канд. филол. наук : 10.02.04; [Киевский гос. лингвистический ун-т]. К., 1995. 207 с.

39. Кононенко В. І. Долаючи несумісність (означення при особових займенниках): [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.kulturamovy.org.ua/КМ/pdfs/Magazine16-3.pdf>
40. Космеда Т. А. Аксіологічні аспекти прагмалінгвістики : формування і розвиток категорії оцінки. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. 350 с.
41. Космеда Т. А. Комунікативна компетенція Івана Франка : міжкультурні, інтернаціональні, риторичні виміри : [монографія] / Т. А. Космеда. Львів : ПАІС, 2006. 328 с.
42. Леонтьев А.А. Язык и речевая деятельность в общей и педагогической психологии. Избранные психологические труды. М, 2003. 536 с.
43. Мацько Л. І. Стилїстика української мови : [підручник] . К. : Вища шк., 2003. 462 с.
44. Миронюк О. М. Історія українського мовного етикету. Звертання, Ін-т української мови НАН України. К. : Логос, 2006. 167 с.
45. Мищенко В. Я. Классификация речевых актов комплимента. *Вісник Харківського держ. ун-ту. № 390. X.* : Константа, 1997. С. 107-111.
46. Мозгунов В. Вихваляння як акт персвазії. Функціонально-комунікативні аспекти граматики і тексту : [зб. наук. праць, присвячений ювілею д-ра філол. наук, проф., акад. АН ВШ України, зав. кафедри укр. мови ДонНУ Загнітка А. П.]. Донецьк : ДонНУ, 2004. С. 300-305.
47. Моррис Ч. Основания теории знаков. Семиотика. М., 1983. С. 42.
48. Остин Дж. Истина. Три способа пролить чернила: Философские работы, 2006. С. 138–155.
49. Остин Дж. Перформативные высказывания. Три способа пролить чернила: Философские работы. СПб.: Изд-во «Алетейя»: Изд-во С. Петерб. ун-та, 2006. С. 262–281.
50. Пелепейченко Л. М. Основи теорії мовної комунікації : [навч. посібник. X. : Акад. ВВ МВС України, 2007. 130 с.
51. Почепцов Г.Г. Теория коммуникации . М.: Центр, 2001. 656 с.

52. Полюжин М. М. Напрями та одиниці прагматичного аналізу мовленнєвої комунікації. Проблеми романо-германської філології : [зб. наук. пр.]. Ужгород : Патент, 2003. С. 6-19.
53. Пономаренко В. П. Категорія звертання та засоби її вираження в індоєвропейських мовах – етапи історичного розвитку і сучасність : [монографія]; Ін-т мовознавства імені О. О. Потебні НАН України. К. : Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008. 368 с.
54. Почепцов О. Г. Комунікативний статус як параметр мовленнєвої взаємодії. *Мовознавство*. 1989. № 4. С. 40-45.
55. Почепцов Г. Г. Речевой акт и организация дискурса. *Вестник Харьков. ун-та*, 1989. С.47-50.
56. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации. М.: «Рефл-бук», 2001. 656 с.
57. Приходько А. М. Німецькі комплексні регулятиви : іллокутивна таксономія та перлокутивний потенціал. Комунікативні та когнітивні проблеми дискурсу. Х. : Лівий берег, 2001. С. 30-38.
58. Приходько Г. І. Когнітивно-прагматичний потенціал оцінки в мові. *Актуальні проблеми менталінгвістики : [зб. статей за мат. 3-ї міжнар. наук. конф.] : [у 2-х ч.]. Ч. 1.* Черкаси : Брама. Видавець Вовчок О. Ю., 2003. С. 201-208.
59. Приходько Г. І. Особливості актуалізації оцінного висловлювання у діалогічному дискурсі. *Мовні і концептуальні картини світу : [зб. наук. праць]*. К. : КНУ ім. Т. Шевченка. Фак-т іноземної філології, 2000. С. 298-304.
60. Радзівська Т. В. Текст як засіб комунікації; відп. ред. М. М. Пещак. К., 1993. 194 с.
61. Радзівська Т. В. Ціннісні орієнтації в семантиці мовних одиниць. *Мовознавство*. 1996. № 1. С. 14-19.
62. Різун В. В. Лінгвістика впливу : [монографія]. Різун В. В, Непийвода Н. Ф., Корнєєв В. М. К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський ун-т", 2005. 148 с.

63. Росінська О.А. Культура сучасної української мови. Довідник для всіх. Донецьк: ТОВ «ВКФ «БАО», 2009. 392
64. Селіванова О. О. Основи теорії мовної комунікації. Черкаси : Видавництво Чабаненко Ю. А., 2011. 350 с.
65. Семенюк І.С. Типологія комунікативних ситуацій. *Наук. записки Житом. держ. університету імені Івана Франка: зб. наук. праць. Серія: філологія.* 2008. (10). С. 190-194.
66. Серль Дж. Класифікація иллокутивних актів. *Новое в зарубежной лингвистике.* М.: Прогресс, 1986. Вып. 17: Теория речевых актов. С. 170–194.
67. Синиця А. Логіко-філософський аспект теорії «мовленнєвих актів» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/155/1/03.pdf>
68. Соссюр де Ф. Курс общей лингвистики. Труды по языкознанию: пер. с фр. под ред. А. А Холодовича. М.: Прогресс, 1977. С. 31– 296.
69. Тищенко Г. І. Директивні висловлення як загальний інтенціональний тип дискурсивного простору. *Лінгвістичні студії : [зб. наук. праць].* Донецьк : ДонНУ, 2007. Вип. 15. С. 497-484.
70. Ткаченко А. О. Мистецтво слова : вступ до літературознавства . – К. : ВПЦ "Київський ун-т", 2003. – 448 с.
71. Ткачук В. М. Категорія суб'єктивної модальності : [монографія] / В. М. Ткачук ; наук. ред., передмова д-ра філол. наук, проф. А. П. Загнітка. – Тернопіль : Підручники й посібники, 2003. – 240 с.
72. Формановская Н. И. Речевой этикет и культура общения. М. : Наука, 1988. 230с.
73. Фролова І.Є. Стратегії конфронтації в англomовному дискурсі. Харків, 2009. 344с.
74. Фролова І. Є. Вербалізований конфлікт в контексті культури. *Вісник СумДУ.* 2006. № 11 (95). Т. 2. С. 77-82.

75. Шкіцька І. Ю. Епітети, порівняння, антитеза як засоби інтенсифікації маніпулятивного впливу. *Лінгвістичні дослідження : [зб. наук. праць Харківського нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди]*. Х. : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2011. Вип. 32. С. 249-255.
76. Шкіцька І. Ю. Комплімент, похвала, схвалення в маніпулятивній стратегії позитиву : до постановки питання. *Мова і культура : [наук. вид.]*. К. : Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2009. Вип. 11. Т. V (117). С. 49-56.
77. Щерба Л.В. Языковая система и речевая деятельность. Л.: Наука, 1974. 428 с.
78. Шинкарук В. Категорії модусу і диктуму у структурі речення. Чернівці: Рута, 2002.
79. Шутак Л., Шинкарук В. Словотвірна категоризація суб'єктивної оцінки. Чернівці: Рута, 2002.
80. Иссерс О. С. Коммуникативные стратегии и тактики русской речи. М. : КомКнига, 2006. 288 с.
81. Яворська Г. М. Прескриптивна лінгвістика як дискурс : мова, культура, влада; [Нац. акад. наук України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні]. К. : Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, 2000. 288 с.
82. Яновець А. І. Прагматика засобів вираження негативної оцінки в сучасній англійській мові. *Науковий вісник Волинського держ. ун-ту ім. Л. Українки*. Луцьк, 2007. Вип. 4. С. 248–252.
83. Allan K. Speech act classification and definition. *Encyclopedia of Language and Linguistics*. Oxford: Pergamon Press, 1994. Vol.8. P.4124–4127.
84. Aceves P. A comparative study of the use of “compliments” by native speakers of American English and native speakers of Mexican Spanish. Puebla: Universidad de las Americas, 1996. 312 p.
85. Blum-Kullka S. Investigating cross-cultural pragmatics: an introductory overview. *Cross-Cultural Pragmatics: Requests and Apologies*. Norwood NJ: Ablex, 1989. P. 1–34.

86. Drabik B. Kompliment i komplementowanie jako akt mowy i komunikacyjna strategia. Kraków Universitas. 2004.
87. Holmes J. Paying compliments: A sex preferential positive politeness strategy. *Journal of Pragmatics*. 1988. No. 12 (3). P.445–465.
88. Leech G. Explorations in Semantics and Pragmatics. Amsterdam: Benjamins, 1980. 133 p.
89. Manes J. Compliments: A mirror of cultural values. *Sociolinguistics and Language Acquisition*. Rowley, MA: Newbury House, 1983. P. 82–90.
90. Oxford Advanced Learner's Dictionary [Електронний ресурс]. 2020. Режим доступу: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/> (дата звернення: 13.10.2022).
91. Searle J. *The Construction of Social Reality*. – N.Y., London, etc.: The Free Press, 1995. – 241 p
92. Twentier G. *The Positive Power of Praising People*. Chicago : Contemporary Books, Chicago, 1998. 202 p.

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

93. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) Уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел. (Київ, Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2005), 1728.
94. Селіванова, Олена Олександрівна. Лінгвістична енциклопедія (Полтава: Довкілля-К, 2010), 844.
95. CambridgeDictionariesOnline. <http://dictionary.cambridge.org/>
96. Collins English Dictionary. Accessed May <http://www.collinsdictionary.com/>.
97. Oxford English Dictionary. <https://en.oxforddictionaries.com>.
98. Longman Dictionary of Contemporary English. <http://www.ldoceonline.com/>.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

99. Mackay S. *The Orchard on Fire*. Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mackay.com /stories/the-orchard-on-fire />

100. Morton K. The Distant Hours. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://morton.com/stories/the-distant-hours/>
101. Waters S. The Night Watch. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://waters.com/stories/the-night-watch/>
102. Nicholas Sparks. The Rescue. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://nicholassparks.com/stories/the-rescue/>